Nie bojovať, ale budovať

(Radoslav Šaškovič, duchovný príhovor na Rade KDH, Bratislava, 19.9.2026)

Vážený pán predseda, vážené dámy, vážení páni, milí priatelia,

keď kňaz dostane pozvanie prihovoriť sa na Rade politického hnutia, môže byť v pokušení začať hovoriť o politike. Ja by som dnes rád urobil niečo iné. Nechcem vám hovoriť, aký má byť váš volebný program, s kým máte spolupracovať ani akú stratégiu si máte zvoliť. Na to máte medzi sebou ľudí povolanejších.

Chcem vám namiesto toho pripomenúť jednu vetu apoštola Pavla. V Liste Efezanom píše: *„Usilujte sa zachovať jednotu ducha vo zväzku pokoja.“* (Ef 4,3)

Tá veta ma pri premýšľaní nad dnešným stretnutím nechcela pustiť. Možno aj preto, že Pavol nepíše spoločenstvu, v ktorom by všetci rozmýšľali rovnako. Prvé kresťanské komunity boli plné rozdielov, napätí a sporov. Stretávali sa v nich Židia a pohania, bohatí a chudobní, slobodní a otroci, ľudia rozličných kultúr, pováh a minulosti.

A práve takýmto ľuďom Pavol nepovie: *odstráňte všetky rozdiely*. Povie im: *„zachovajte jednotu.“*

To nie je to isté. Jednota totiž nie je uniformita. Neznamená, že všetci musíme mať rovnaký názor, temperament, skúsenosť alebo predstavu o každom praktickom rozhodnutí. Kresťanské spoločenstvo nie je jednotné preto, že v ňom nikto s nikým nesúhlasí. Je jednotné vtedy, keď ani vážny rozdiel nedokáže z druhého človeka urobiť nepriateľa.

A všimnime si ešte jedno slovo: *„usilujte sa“.* Jednota podľa Pavla nie je samozrejmosť. Stojí námahu. Treba ju strážiť, pestovať a niekedy kvôli nej aj niečo obetovať: vlastnú ješitnosť, potrebu mať posledné slovo, túžbu dokázať, že práve ja som mal od začiatku pravdu, možno dokonca aj to zvláštne potešenie, ktoré človek občas pocíti, keď sa ukáže, ako veľmi sa ten druhý mýlil.

Pavol pritom ešte pred výzvou k jednote píše, čo ju umožňuje: *„so všetkou pokorou, miernosťou a zhovievavosťou, znášajte sa navzájom v láske“.*

Keď totiž počujeme výzvu k jednote, veľmi ľahko nám napadne dumať nad tým, kto všetko ju narúša. Pavol však nehovorí: *nájdite medzi sebou človeka, ktorý spôsobuje rozdelenie, a vysvetlite mu, aby sa polepšil*. On začína výzvou k pokore. A pokora vždy začína pohľadom do vlastného vnútra, nie okolo seba.

Preto vám dnes nechcem položiť otázku: Kto rozdeľuje KDH? To by bola možno zaujímavá politická debata, ale veľmi zlá otázka na duchovné zamyslenie.

Oveľa lepšia otázka znie: Čo robím ja pre budovanie jednoty KDH?

Dokážem sa rozprávať s človekom, s ktorým nesúhlasím? Dokážem predpokladať, že aj on môže konať v dobrej viere? Dokážem pripustiť, že v niečom môže mať pravdu? A dokážem

niekedy ustúpiť nie preto, že som sa vzdal svojho presvedčenia, ale preto, že nie každý spor musí mať víťaza a nie každé víťazstvo stojí za cenu narušenia jednoty spoločenstva?

To nie sú otázky iba pre politické hnutie. Sú to otázky pre každé kresťanské spoločenstvo, pre každú farnosť, rehoľnú komunitu či rodinu. A veľmi často práve pre nás kňazov.

Pavol pokračuje ďalej. O niekoľko veršov neskôr hovorí, že každý dostal iný dar. A potom vysvetľuje, načo tieto rozdielne dary sú: *„na budovanie Kristovho tela“*.

To je nádherný obraz, pretože rozdielnosť sama osebe nie je problémom spoločenstva. Môže byť jeho bohatstvom. Jeden vidí nebezpečenstvo tam, kde druhý vidí príležitosť. Jeden stráži kontinuitu, druhý nás núti pohnúť sa. Jeden má cit pre princíp, druhý pre konkrétneho človeka. Jeden pripomína, odkiaľ prichádzame, druhý sa pýta, kam ideme.

Problém vzniká až vtedy, keď svoje rozdielne dary prestaneme používať na spoločné budovanie dobrého diela a začneme ich používať na boj proti sebe.

A myslím si, že práve toto je vážna otázka pre každé spoločenstvo, ktoré vo svojom názve nesie slovo kresťanské. Ľudia zvonka totiž nepočúvajú iba to, čo o kresťanských hodnotách hovoríme. Pozerajú sa aj na to, čo tieto hodnoty robia s nami samými.

Ak hovoríme o rodine, všimnú si, ako dokážeme žiť ako spoločenstvo. Ak hovoríme o zmierení, všimnú si, ako dokážeme medzi sebou komunikovať. Ak hovoríme o úcte ku každému človeku, všimnú si, ako hovoríme o tom človeku, ktorý s nami nesúhlasí. A ak hovoríme o spoločnom dobre, všimnú si, či dokážeme uprednostniť spoločné dobro pred vlastnú ambíciu.

Ak teda hovoríme o kresťanskej jednote, musíme byť pripravení položiť si nepríjemnú otázku: vidia ľudia niečo z tejto jednoty aj medzi nami?

Nie preto, že kresťania nesmú mať spory. Mali ich od začiatku. Stačí otvoriť Skutky apoštolov alebo Pavlove listy a všetky romantické predstavy o dokonale harmonickej prvotnej Cirkvi sa veľmi rýchlo rozplynú. Kresťanské svedectvo nespočíva v neprítomnosti konfliktu. Spočíva v tom, čo s konfliktom urobíme.

Pred piatimi rokmi nám pápež František počas návštevy Slovenska pripomenul svätých Cyrila a Metoda a povedal: „Uchovávať dobro neznamená opakovať minulosť.“ Slovenskú Cirkev pozval k slobode, tvorivosti a dialógu. Na príklade našich vierozvestcov nám ukázal, že vernosť tradícii neznamená uzavrieť sa pred svetom. Oni prišli k ľuďom, ktorí nerozumeli ich jazyku, a namiesto toho, aby povedali: problém je vo vás, vytvorili nový jazyk. Nie preto, že by si neboli istí tým, čo prinášajú. Práve preto, že tomu dôverovali.

Možno aj my niekedy zamieňame pevnosť vo viere za potrebu byť neustále v boji. Akoby sila kresťanskej identity závisela od toho, či máme niekoho, voči komu ju môžeme vymedziť. František pritom počas tej istej návštevy upozornil na „soľ viery“ a odmietol kultúrne vojny.

To neznamená, že máme rezignovať na kresťanské hodnoty. Je však zásadný rozdiel medzi človekom, ktorý bojuje, aby chránil dobro, a človekom, ktorý bojuje, aby vedel, kým je.

To druhé je duchovne veľmi nebezpečné. Pretože ak potrebujem nepriateľa, od ktorého odvodzujem moju vlastnú identitu, po jeho porážke si budem musieť nájsť ďalšieho, aby som nestratil sám seba. A ak žiadneho nenájdem vonku, začnem ho hľadať medzi vlastnými.

Pavol ponúka inú cestu. Začína výzvou: *„Usilujte sa zachovať jednotu ducha vo zväzku pokoja.“* Hovorí o rozdielnych daroch, ktoré sme dostali *„na budovanie Kristovho tela“*, a napokon opisuje celé telo, ktoré je spojené, drží pohromade a *„buduje sa v láske“*.

Sme pozvaní budovať, nie bojovať.

Politika veľmi ľahko naučí človeka rozmýšľať v kategóriách víťazstva a porážky: kto získal viac hlasov, kto presadil svoj návrh, kto vyhral spor, kto koho porazil.

Evanjelium však kladie iné kritérium. Pýta sa, čo po našom pôsobení zostalo. Či je medzi ľuďmi viac dôvery alebo menej, viac nádeje alebo viac strachu. Či sa ľudia, ktorí sa nezhodnú, ešte dokážu rozprávať. Či je slabý človek viac chránený. Či je spoločnosť o trochu spravodlivejšia. A či sú ľudia, ktorí s nami pracovali, po tej skúsenosti schopnejší dôverovať jeden druhému.

To sú veľmi náročné kritériá. A platia aj dovnútra. Pretože nemožno vierohodne hovoriť o jednote spoločnosti, ak sa o ňu neusilujeme medzi sebou.

Pavlova jednota pritom nevyžaduje, aby rozdiely zmizli. Naopak, rozličné dary potrebuje celé telo. Jednota kresťanov spočíva v tom, že svoje rozdiely prestaneme používať na boj proti sebe a začneme ich používať na spoločné budovanie.

Možno preto si dnes v KDH potrebuje každý sám za seba zodpovedať otázku: Ako môžem ja prispieť k budovaniu takejto funkčnej jednoty?

Pre každého môže byť odpoveď iná. Od niekoho pokoru, od iného schopnosť počúvať. Od niekoho odvahu povedať nepríjemnú pravdu a od iného odvahu ospravedlniť sa. Od niekoho ochotu odpustiť a možno od niekoho rozhodnutie nepovedať posledné slovo, hoci ho už má pripravené.

Pretože pokoj nie je neprítomnosť rozdielov. Je spôsobom, akým s nimi dokážeme žiť. A jednota nevzniká tým, že všetci začneme byť rovnakí. Vzniká vtedy, keď napriek tomu, že rovnakí nie sme, prijmeme zodpovednosť za spoločné dielo.

Preto by som vám dnes ako kňaz a ako hosť nechcel nechať vlastnú politickú radu. Nechám vám iba tú Pavlovu: *„Usilujte sa zachovať jednotu ducha vo zväzku pokoja.“*

Ak nás apoštol vyzýva nás, aby sme jednotu zachovali, akoby nám pripomínal, že jednota je dar, ktorý sme dostali, nie úspech, ktorý si môžeme pripísať.

Ale za tento dar nesieme zodpovednosť. Môžeme ho chrániť, alebo premárniť. Môžeme svoje rozdielne dary obrátiť proti sebe, alebo ich priniesť k spoločnému dielu.

A možno práve to je duchovná podoba otázky, ktorú si musí z času na čas položiť každé kresťanské spoločenstvo: nie kto z nás zvíťazí, ale čo Boh dokáže vybudovať z nás všetkých.

Kresťana neurčuje to, proti komu alebo proti čomu bojuje, ale to, čo dokáže v láske a s Božou pomocou budovať.

Keď raz budeme rátať naše víťazstvá a prehry, nebude najdôležitejšia otázka: „Kto mal pravdu?“ alebo „Kto urobil chybu?“, či „Kto za to môže?“

Bude to skôr otázka: „Akým spôsobom som prispel k spoločnému úsiliu budovať jednotu na tom dobrom diele, ku ktorému ma Boh pozval?“